

Case name

Shreya Singhal v. Union of India (2015) 10 SCC 459 (2015)

Case

सूचना प्रवधि अधिनियम, 2000 को धारा 66 ए को संवैधानिकता सम्बन्धी भारतको सर्वोच्च अदालतको फैसला।

Brief Summary

सर्वोच्च अदालतले सूचना प्रवधि ऐन, 2000 को धारा 66 ए असंवैधानिक भएको ठहर गरेको छ कनिक यसले संवैधानिको धारा 19 (1) (ए) अन्तर्गत प्रत्याभूत अभिव्यक्तिस्वतन्त्रताको अधिकार उल्लङ्घन गर्दछ। यो खण्ड अस्पष्ट, मनमानी र अनुचित भएको पाइएको थियो र यसले अभिव्यक्तिस्वतन्त्रतामा अनावश्यक बाधा पुर्याएको मानिएको थियो। अदालतले केरला पुलिस ऐन, 2011 को धारा 118 (डी) लाई पनि असंवैधानिक भन्दै खारेज गरेको छ।

Main Arguments

याचकिकर्ता द्वारा प्रस्तुत मुख्य तर्क यो थियो कि आईटी अधिनियमको धारा 66 ए असंवैधानिक छ कनिक यसले संवैधानिको धारा 19 (1) (ए) उल्लङ्घन गर्दछ। उत्तरदाताहरूले तर्क गरे कि सार्वजनिक व्यवस्था कायम राख्न र आपतजनक सामग्रीको फैलावट रोक्न धारा 66 ए आवश्यक छ। अदालतले यसको अस्पष्टता र मनमानीलाई उद्धृत गर्दै धारा 66 ए असंवैधानिक हो भनेर याचकिकर्ताहरूसँग सहमत भयो।

Legal Precedents or Statutes Cited

- भारतको संवैधानिको धारा 14, 19 (1) (ए), र 19 (2)-सूचना प्रवधि ऐन, 2000 को धारा 66 ए, 69 ए, र 79।-केरला पुलिस ऐन, 2011 को धारा 118 (डी)। सूचना प्रवधि (मध्यस्थ दिशान्देश) नियम 2011।

Quotations from the court

धारा 66 ए स्पष्ट रूपमा मनमानी र भारतको संवैधानिको धारा 14 को उल्लङ्घन हो। "-" धारा 66 ए अस्पष्ट छ र अनिश्चितताको दोषबाट ग्रस्त छ। "-" "धारा 66 ए असंवैधानिक छ कनिक यसले अनावश्यक रूपमा अभिव्यक्ति र अभिव्यक्तिस्वतन्त्रतामा बाधा पुर्याउँछ।"

Present Court's Verdict

- अदालतले आईटी अधिनियमको धारा 66 ए असंवैधानिकि हो र लागू गर्न सक्दैन भनी फैसला गरेको छ। अदालतले केरला पुलिस ऐन, 2011 को धारा 118 (डी) लाई पनि असंवैधानिकि भन्दै खारेज गरेको छ। अदालतले सूचना प्रवधि ऐनको धारा 69 ए र सूचना प्रवधि (हस्तक्षेप, अनुगमन र सूचनाको डकिरप्सनका लागि प्रक्रिया र सुरक्षा) नियम, 2009 को संवैधानिकितालाई समर्थन गरेको छ।

Conclusion

सर्वोच्च अदालतको फैसलाले भारतमा अनलाइन अभिव्यक्तिस्वतन्त्रतामा महत्त्वपूर्ण प्रभाव पारेको छ। सूचना प्रवधि ऐनको धारा 66ए खारेज गर्ने अदालतको निर्णयलाई अनलाइन अभिव्यक्तिस्वतन्त्रताका समर्थकहरूको वजियका रूपमा हेरिएको छ, जबकि अदालतले सूचना प्रवधि ऐनको धारा 69ए र सन् 2009 को नियमलाई कायम राखेको कुरालाई सम्झौताको रूपमा हेरिएको छ। निर्णयले अनलाइन भाषणलाई विनियमिति गर्ने कानूनहरू स्पष्ट र उचित छन् भनेर सुनिश्चित गर्ने महत्त्वलाई पनि प्रकाश पार्छ।